

Zygmunt Perz

"Philosophisches Wörterbuch", red.
Walter Brugger, Freiburg-Basel-Wien
1967 : [recenzja]

Collectanea Theologica 39/1, 182

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WALTER BRUGGER (red.), *Philosophisches Wörterbuch*, wyd. 13 przerobione i poszerzone, Freiburg—Basel—Wien 1967, Herder, s. XLV+578.

W wydawnictwie Herdera ukazało się trzynaste z kolei wydanie cennej pozycji: *Philosophisches Wörterbuch*. Zamierzeniem zespołu redakcyjnego pod kierunkiem Waltera Bruggera SJ było nie tylko możliwe wyczerpujące zestawienie aktualnie używanych haseł filozoficznych, lecz również zapoznanie i wdrażanie czytelnika w problematykę filozoficzną oraz filozoficzny sposób myślenia w duchu filozofii wieczystej. Pod tym kątem zredagowano starannie opracowany indeks rzeczowy. Ponadto, niejako drugą część słownika stanowi rzetelnie informujący zarys historii filozofii z uwzględnieniem starożytnej myśli Dalekiego Wschodu. Również tę część słownika zaopatrzone w odpowiedni wykaz nazwisk i haseł filozoficznych. W omawianym wydaniu słownika uzupełniono dane bibliograficzne oraz na nowo opracowano następujące hasła: *Dialektischer Materialismus*; *Satz vom ausgeschlossenen Dritten*; *Erkenntnis*; *Ehe*; *Mathematik*; *Philosophie der Mathematik*; *Zahl*. Ponadto dotychczasowy zestaw artykułów uzupełniono opracowaniami aktualnych zagadnień w takich hasłach, jak: *Analytische Philosophie*; *Demokratie*; *Geschichtlichkeit*; *Historischer Materialismus*; *Kybernetik*; *Pluralismus*; *Quantenphysik*; *Toleranz*. Treść tego hasła odpowiada raczej pojęciu wolności religijnej niż tolerancji. Na s. 551 w ramach zarysu historii filozofii znajduje się wzmianka o filozofii polskiej. Jako przedstawicieli wymieniono następujące nazwiska: Śniadecki, Wróński, Twardowski, Łukasiewicz, Morawski, Michalski, Ingarden.

Zaletą nowego wydania słownika jest jego szata graficzna, która zachęca do korzystania z tej cennej pozycji filozoficznej.

zp

Internationale Dialog Zeitschrift, 1968, zeszyt 3-ci, Wien—Freiburg—Basel, Herder, s. 233—328.

Czasopismo o powyższym tytule zaprezentowane już czytelnikom naszego kwartalnika coraz bardziej ukazuje się jako ważne narzędzie międzyludzkich, intelektualnych kontaktów¹. Zeszyt pierwszy, jak pamiętamy, zajmował się samą istotą dialogu wytyczając program stojący przed redakcją i jej współpracownikami, drugi omawiał zagadnienie ateizmu naświetlając je z dwóch skrajnie przeciwstawnych punktów widzenia: teistycznego i ateistycznego. Numer obecny częściowo porzuca zagadnienia czysto filozoficzne i światopoglądowe zajmując się bardziej praktycznym problemem ubóstwa w świecie, niedorozwojem niektórych krajów i grożącymi stąd następstwami. Może się wydawać, że poruszanie tych spraw w omawianym czasopiśmie stanowi ucieczkę przed problemami istotnymi, gdzie porozumienie się chrześcijan i marksistów jest prawie niemożliwe, do rzeczy łatwiejszych, w których współpraca między nimi jest sama przez się zrozumiała. Lektura zeszytu uświadamia, że takie rozumowanie byłoby błędne. Problem niedorozwoju gospodarczego jest obok zagadnienia wojny i pokoju głównym problemem cywilizacji współczesnej. Jeżeli się ludzkość z nim nie upora, grożą jej podobne wstrząsy, jak na skutek wojny atomowej, choć niebezpieczeństwo nie jest tak widoczne jak w wypadku tej ostatniej. Aby trzeciemu światu przynieść odpowiednią pomoc, konieczne jest porozumienie i podjęcie wspólnych kroków, niezależnie od reprezentowanych ustrojowych

¹ Por. *Collectanea Theologica* 38 (1968) z. 3, 179—182; z. 4, 187—189.